

«Min familie i historien»

Den norske historiske forenings historiekonkurranse
for ungdomsskolen og videregående skole
2025/2026

Juryens uttalelse

Til årets konkurranse kom det inn 805 bidrag. Til finalerunden var det med 44 bidrag, 21 i klassen for ungdomsskole og 22 i klassen for videregående skole.

Årets bidrag er preget av et jevnt godt nivå som har gjort det utfordrende å skille bidragene. Juryen har hatt en vanskelig, men derfor også gledelig jobb med å finne årets prisvinnere.

Som tidligere er det mange interessante problemstillinger og fortellinger elevene engasjerer seg i. Juryen har kost seg med å lese bidragene selv om ikke alle nådde helt opp. Elevene har løst oppgaven på mange forskjellige måter. Der noen har ønsket å formidle en god fortelling, har andre vektlagt det vitenskapelige. Juryen har forsøkt å balansere ulike hensyn, både den godt fortalte fortellingen, den personlig engasjerte historien samt den vitenskapelige og håndverksmessige undersøkelsen. Felles for vinnerbidragene er at de har klare mål og god kildebruk. Ikke minst viser prisvinnernes personlige engasjement at historien betyr noe for dem.

Vinnerne får diplom og en pengepremie på henholdsvis 8.000 kr for 1. pris, 5.000 kr for 2. pris, 3.000 for 3. pris. Alle deltakere i konkurransen får diplom. To bidrag blir honorert med en deltakerpremie på 1.000 kroner.

Juryene har bestått av:

Synnøve Veinan Hellerud (Blindern vgs.)

Anne Kjersti Jacobsen (Hauger ungdomsskole og HIFO)

Ketil Knutsen (Universitetet i Stavanger)

Sekretær for juryen: Karsten Korbøl (HIFO).

Oslo, 20.05.2026

Prisvinnere – videregående skole

1. pris: Linnea Ebbesvik Kåven (Notodden vgs.) «Et språk mellom generasjoner – min bestefar og arven etter fornorskningen».

«Et språk som en gang fylte hjemmet, forsvant i løpet av én generasjon. Jeg har vokst opp med et etternavn, en bakgrunn og en tilknytning til noe samisk, men uten selve språket.» Dette er prisvinnerens egne ord og utgangspunkt for undersøkelsen om fornorskingspolitikken og dens konsekvenser. Gjennom bestefarens historie, onkelens erfaringer og egne refleksjoner, utforsker hun hvordan et språk kan gå tapt – ikke gjennom brå brudd, men gjennom små, forståelige valg som til slutt blir til en ny normalitet. Hun beskriver en personlig prosess der hun gjennom arbeidet går fra å se på det samiske som noe fjernt, til å forstå det som en viktig del av egen identitet, selv om hun ikke selv behersker språket. Gjennom undersøkelsen får vi innsikt i hvordan en overordnet politikk griper inn og får konsekvenser på individnivå. Juryen berømmer prisvinnerens reflekterte bruk av kilder og hennes ryddige og analytiske framstilling. Refleksjonene over hvordan hukommelse og ettertidsperspektiv kan prege vårt forhold til fortiden og hvilken rolle historien spiller i våre liv, er spesielt godt.

2. pris: Iselin Eiken (KVS Lyngdal) «Kunne min tippoldefars kamp endt opp som katastrofen Telavåg?»

Under krigen deltok prisvinnerens tippoldefar i motstandsarbeidet. I den lille bygda Eiken var han med på å skjule Kompani Linge-soldater. Dette var farlig ikke bare for de involverte, men også for den øvrige sivilbefolkningen. Kunne det samme skje her som i Telavåg der stedet hadde blitt lagt i ruiner og mennene sendt i konsentrasjonsleir? Skulle de forbli nøytrale og beskytte sivilbefolkningen eller skulle de ta aktiv del i motstanden vel vitende om de konsekvensene det kunne få? For prisvinneren er dette viktige moralske spørsmål å belyse. Selv konkluderer hun med at motstand under krig ikke alltid handler om seier eller nederlag, men om å kunne ta valg og ansvar for noe som er større enn en selv. I tillegg til at dette er en godt laget film, berømmer juryen den originale bruken av kontrafaktiske spørsmål som utgangspunkt for den historiske analysen. Prisvinneren har også funnet fram til et godt og variert kildemateriale som hun reflekterer godt over.

2. pris: August Lea Kabbe (Oslo katedralskole) «Hvordan rett skal være rett? Olaf Trygve Klunderud - fra offiser i kamp til tiltalt i landssvikoppgjøret».

Denne undersøkelsen tar for seg rettsoppgjøret etter andre verdenskrig og spenningen mellom juridisk straff og sosial dom. Den fokuserer på skjebnen til prisvinnerens tippoldefar som var offiser og NS-medlem før krigen, og som kjempet mot tyskerne i 1940. Likevel ble han stilt for retten og møtte bitre sosiale sanksjoner i ettertid. Den store og lille historien veves sammen ved at det større rettsoppgjøret blir belyst gjennom oppgjøret som tippoldefaren ble utsatt for. Saken illustrerer spenningen mellom juridisk ansvar og sosial dom i et hevnjerrig etterkrigssamfunn. Den sosiale belastningen og skammen førte til taushet i familien som har strukket seg over flere generasjoner. Juryen berømmer de tekstlige kvalitetene ved besvarelsen, ikke minst det personlige utgangspunktet der prisvinneren minnes sin egen oldefar som fortalte mye om krigen, men aldri om sin tippoldefar. Dette er en god inngang til den videre analysen. Juryen verdsetter også prisvinnerens refleksjoner over hvordan mangelen på selve rettsdokumentene setter metodiske begrensninger.

3. pris: Maria Vesterås (Oslo katedralskole) «Min oldefar og den hemmelige historien»

Prisvinneren søker å forstå hvordan samtiden påvirket oldefaren til å melde seg inn NS og hvordan dette medlemskapet preget livet hans. Gjennom materiale fra landssviksaken blir familiens egen fortelling om at innmeldingen i NS skyldtes en låvebrann, korrigeret. Oldefaren hadde nemlig meldt seg inn lenge før brannen. Teksten reflekterer også over paralleller mellom 1930-tallet og dagens politiske situasjon med fremvekst av autoritære tanker. Det trekkes frem at oldefaren trolig søkte å bevare tradisjonelle bondeverdier i en verden i endring, og at ingen er immune mot ekstreme ideologier i tider med usikkerhet.

Juryen verdsetter prisvinnerens grundige arbeid og bruk av et rikt kildemateriale. Det er en modig tekst med en tydelig rød tråd.

3. pris: Fatima Noor Nawaz (Stovner vgs.) «Muligheter for flertallet, begrensninger for andre»

Prisvinnerens undersøkelse tematiserer delingen av India og senere pakistansk arbeidsinnvandring til Norge på 1970-tallet og hvordan disse prosessene formet kvinners livsvilkår. Hun reflekterer over hvordan patriarkalske strukturer og mangel på utdanning la begrensninger på mormorens selvstendighet gjennom hele livet, fra landsbyen i Punjab til isolasjon i en leilighet i Norge. Kvinners liv har vært formet av historiske og sosiale rammer som ofte reduserte deres rolle til hjemmet. Migrasjon ga nye muligheter for barnebarna, men mormoren bærer fortsatt konsekvensene av en oppvekst preget av begrenset frihet. Gjennom et omfattende intervju med mormoren, supplert med intervjuer av foreldre og faglitteratur, drøfter prisvinneren utfordringer ved mikrohistorie, men poengterer at det gir stemme til erfaringer som ofte overses i makrohistorien.

Deltakerpremie

Ane Stokka, Vika vgs.

Prisvinnere – ungdomsskolen

1. pris: Klara Rasmussen Slagsvold (Stange ungdomsskole) «*Magnus Slagsvold, nazisten fra Romedal og min oldefar*»

Prisvinneren utforsker historien til sin oldefar som var medlem av Nasjonal Samling (NS) og bar tysk uniform under andre verdenskrig. Hvorfor valgte han tyskernes side, hva gjorde han under krigen og hvordan kom hans valg til å prege familien? Det er spørsmål hun ønsker å finne svar på i denne podcasten. Ved å kombinere ulike kilder og faglige bidrag, søker forfatteren å belyse oldefarens kontroversielle valg, og hun avdekker fakta som står i kontrast til familiens tidligere fortellinger. Hun finner ut at Magnus meldte seg inn i NS i september 1940 og ble medlem av Germansk SS Norge. Han tjenestegjorde i Posen i Polen, et område preget av massedrap på jøder og fordrivelse av polakker. Tilbake i Norge tjenestegjorde han ved *Ersatzkommandos* kontor i Oslo og deltok i grensepolitiets aksjoner. Etter krigen ble Magnus arrestert, stilt for retten og dømt. Oldefarens taushet etter krigen skapte dype sår og ubesvarte spørsmål i familien. Teksten inneholder dype refleksjoner over konsekvenser av valg og taushetens pris; at oldefaren aldri snakket om sine opplevelser, preget generasjonene etter ham. Prisvinneren oppfordrer derfor til at vi må tørre å snakke om de mørke sidene ved fortiden og forstå hvordan folk blir radikaliseret. Gjør vi ikke det, risikerer vi å ikke kjenne lignende ekstreme ideer i vår tid.

Dette er en svært godt laget podcast. Juryen berømmer prisvinnerens personlige engasjement og gode refleksjoner over vanskelige spørsmål. Ikke minst er juryen imponert over den gode kildebruken, koblingene mellom stor og liten historie, samt evnen å se fortiden i sammenheng med vår tid, uten at nåtidens verdier tres ned over fortiden.

2. pris: Maxim Balsnes Klettke (Stange ungdomsskole) «*Gudbrand Balsnes – Kraften som endret en bygd*».

Hvordan kan historien om kraftanlegget på Balsnes vise hvordan teknologi endret livene til mennesker i fortiden, og hva betyr denne utviklingen for oss i dag? Disse spørsmålene stiller prisvinneren seg. I 1912 bygde nemlig hans tippoldefar, Gudbrand, sitt eget vannkraftverk. Dette utviklet seg til et aksjeselskap som leverte strøm til ei bygd med 600 mennesker, og det lenge før statlig utbygging nådde området. Slik ble Gudbrand en kraftpionér. Teksten sammenligner hverdagen før og etter elektrisiteten, fra krevende manuelt arbeid og parafinlamper til en ny tidsalder med lys og maskiner. Prisvinneren reflekterer over at dagens digitale samfunn fortsatt bygger på de samme grunnleggende prinsippene for energiutnyttelse som Gudbrand arbeidet med. Han reflekterer også over hvor avhengig han selv er av teknologi i dag, og hvordan han tar strøm som en selvfølge. Han ser tippoldefaren som en inspirasjon for hvordan enkeltpersoner kan skape store samfunnsendringer.

Prisvinneren gir framstillingen en tydelig rød tråd. Forutsetningen for det legges ved den godt spissede og formulerte problemstillingen som innbyr til undersøkelse. Juryen er også begeistret for det varierte kildetilfanget som anvendes i besvarelsen.

2. pris: Vilde Vigsnes (Møvig skole) «*Oldefar og krigen*»

Undersøkelsen omhandler andre verdenskrig med vekt på motstandskamp, fangenskap og de langvarige konsekvensene av krigstraumer. Prisvinneren undersøker hvordan hennes oldefar, Ole Christian Hermansen, fikk livet sitt endret da krigen kom til Norge. Han avbrøt utdanningen som båtbygger i Danmark for å returnere til Norge. Her jobbet han i det sivile luftvern som et skalkeskjul for sin aktive rolle i Milorg, hvor han bidro med viktig informasjon fra politiet. Han ble arrestert i april 1945 etter å ha blitt lurte av en bekjent i Gestapo, og ble utsatt for grov tortur på Victoria Terrasse. Teksten drøfter hvorfor mange krigstidsvitner tiet om sine opplevelser, og knytter dette til datidens mannsideal om å være sterk og beskyttende, samt et samfunnsmessig behov for å se fremover og bygge landet opp igjen etter 1945. Prisvinneren uttrykker stolthet over oldefarens mot og beskriver ham som en "ordentlig og tøff mann". Juryen berømmer den gode problemstillingen og besvarelsens klare fokus. Prisvinneren reflekterer godt, ikke bare over funnene og problemstillingen, men også over kildene og bruken av dem. Dette er et historikerhåndverk som skiller seg ut.

3. pris: Kristian Andersen Hommerstad (Stange ungdomsskole) «Bæssfar og Je».

Dette er en sammenlignende studie av oppvekstvilkår på 1950- og 2010-tallet. Prisvinneren sammenligner bestefarens og egen oppvekst. I tillegg til endringer i fritid og sosiale overgangsritualer, belyser han de store endringene i utdanningsløpet, fra 7-årig folkeskole med skolegang på lørdager til dagens 10-årige grunnskole. Prisvinneren søker å finne likheter og forskjeller og hvilke historiske faktorer som kan forklare forskjellene. Her trekkes det fram historiske milepæler som Barnehageloven av 1975, og han peker på "idrettsrevolusjonen" mellom 1965 og 1985 som forklaring på hvorfor fritiden har gått fra å være "fri" lek på løkka til å bli sterkt organisert i dag. Prisvinneren finner en dyp forbindelse til bestefaren gjennom felles interesser for fotball, fiske og friluftsliv, samt deres felles Stangedialekt. Han konkluderer med at menneskelige behov for trygghet er konstante på tvers av generasjoner.

Juryen verdsetter den systematiske, strukturerte og analytiske tilnærmingen. Besvarelsen har en god struktur, godt språk og en tydelig avgrensning.

3. pris: Marta Hørsand (Stange ungdomsskole) «Min oldefar Herman – Liv og gårdsdrift i en annen tid».

Undersøkelsens problemstilling dreier seg om hvordan krig, ustabil økonomi og dramatiske hendelser formet oldefaren Herman som person og gårdbruker. I et større perspektiv utforskes moderniseringen av landbruket, og prisvinneren dokumenterer overgangen fra manuell arbeidskraft med hest til den industrielle tidsalderen med traktor og mjølkemaskiner. Hun viser hvordan kriser som Den store depresjonen på 1930-tallet førte til fall i jordbrukspriser og økonomisk nød, og hvordan krigen satte den teknologiske utviklingen på pause, før moderniseringen skjøt fart igjen i etterkrigstiden.

Prisvinneren konkluderer med at til tross for store traumer og hardt fysisk arbeid, sikret Herman gårdens fremtid gjennom flid og evne til omstilling, og som odelsjente føler Marta på ansvaret for å føre historien videre.

Fortellingen virker å ha sterk personlig relevans for prisvinneren. I tillegg til det, verdsetter juryen tekstens gode fortelling og sterke narrative struktur basert på et godt kildefundament.

Deltakerpremie

Emma Evensen, Tananger ungdomsskole

Øvrige finalister – videregående (tilfeldig rekkefølge)

Jenny Victoria Pettersen	Min familie i historien	Vika vgs
Zofia Krzysztofa Bednarska	Fra skjulested til tro: Min oldemors liv under og etter krigen	Porsgrunn vgs
Sofie Steffensen	Olefine Leonora Josefsen "Lillemor"	Vika vgs
Martin Amar Shiaa	Mannen som aldri kom hjem	Strinda VGS
Filippa Skjellegård Aneke	Under fremmed flagg: Joseph Aneke og nigerianske soldater i britisk tjeneste	Vika vgs
Vilde Margareth Kristensen	Fra maskinrom til kontorutsikt	Oslo katedralskole
Marit Mathiesen Schrøder	Ragnvald Mathiesen - Brenninga og tvangsevakueringa av Finnmark	Oslo katedralskole
Frida Pauline Busch	Ungdommens kamp mot autoritære regimer	Byåsen vgs
Edina Heltne	Arnolda Kristine Heltne	Volda VGS
Gina Bergithe Bjørvik	Omsorg og tilrettelegging for personer med psykisk utviklingshemming	Heggen vgs
Salma El Harouchi	Den såkalte drømmen	Stovner vgs
Nadine Bahto	Identitet: Bosnier, bosniak eller noe annet?	Oslo katedralskole
Eivind Tveøy Vestheim	Skogfinnernes møte med Norge	Oslo katedralskole
Worod Ali AL-Assam	Bak lukkede dører	Stovner vgs
Noah Norum	Den lovlige piraten. Historien om Paul Anderas Kaald	Charlottenlund vgs
Otto Schjølberg-Henriksen	Gråsonene som oppsto under andre verdenskrig og mennesket i dem	Oslo katedralskole
Abigail Coleman	Tippoldemoren min og den jødiske utvandringen fra Øst-Europa	Oslo katedralskole

Øvrige finalister – ungdomsskolen (tilfeldig rekkefølge)

Signe Wallin-Andersen	Kvinneres klesstil gjennom tidene	Stange ungdomsskole
Ronja Solbakken	Hallingdal-saken 2024: Religiøs tro og lovbrudd	Tananger ungdomsskole
Amandus Fossnes-Rudfelt	Fra hav til historie: Min tippoldefars liv	Presterød ungdomsskole
Vetle Grønlien	Immigranten med et hardt liv	Kråkerøy ungdomsskole
Marie Lorentzen	Arven etter en sjømann og hvalfanger	Presterød ungdomsskole
Signe Skaugstad	Oldefar Magnus og krigen	Stange ungdomsskole
Liam Norsted	To liv formet av krig, tap og nye begynnelse	Kråkerøy ungdomsskole
Casper Ekornes	Min familie i historien	Kristianslyst ungdomsskole
Klara Sofie Fiksdal Lium	Min familie i historien	Stange ungdomsskole
Eirik Thornes Moen	Astri Wettre – En kvinne som gikk sine egne veier	Kristianslyst ungdomsskole
Georg Mo Foldnes	Jakob Jakobsen Mo og møbelindustrien	Kristianslyst ungdomsskole
Selma Olea Høier-Olsen	Gjennom motbakker til mestring	Kråkerøy ungdomsskole
Hanna Naomi Elstrøm	Gustav Nysæther	Hedemarken friskole
Sondre Bergsåker Sola	100 år senere: Brev fra oldefar	Kristianslyst ungdomsskole
Edvard Hansgaard Iversen	Når sjøen former deg - Ivar Magnus Iversen	Kristianslyst ungdomsskole
Lars Alexander Skansbo	Inga Sofie Hekne	Stange ungdomsskole